

КУЛТУРА

❖ КУЛТУРНИ ИНСТИТУТИ

№	Наименование на културния институт Интернет страница	Населено място	Описание	Лице за контакт
1.	Регионален исторически музей http://www.plevenmuseum.dir.bg/BG_version/welcome.htm	Плевен	<p>Регионалният исторически музей в Плевен е научен и културно-просветен институт. Осъществява своята дейност по издирването, проучването, представянето, опазването и популяризирането на паметниците на културата, природните образци, флората и фауната на територията на Плевенска област, където са разкрити редица значими археологически обекти.</p>	<p>Нели Дакова Директор</p> <p>Тел.: 064/822623 0885658877</p> <p>E-mail: plevenmuseum@dir.bg</p>
2.	Военноисторически музеи Плевен <ul style="list-style-type: none"> - Панорама "Плевенска епопея 1877г."; - Скобелев парк музей, гр.Плевен; - Параклис - мавзолей "Св. Георги Победоносец"; - Експозиция "Плевенска епопея 1877г."; - Къща музей "Цар Освободител Александър II"; - Румънски мавзолей и мемориален парк, с. Гривица; 	Плевен, с.Гривица, гр.Пордим, с. Горни Дъбник	<p>Военноисторически музеи – Плевен е една от първите музейни институции на Следосвобожденска България, отворила врати още през 1907 г., вече век събира, съхранява, изучава и популяризира културно-историческото наследство на Руско-турската война от 1877-1878 г. Колекциите от оригинални униформи, оръжия, литографии, ордени и медали, монети, както и от</p>	<p>Доц. Д-р Милко Аспарухов</p> <p>Директор</p> <p>Тел.:064/837306</p> <p>E-mail:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Къща музей "Великий княз Николай Николаевич", гр.Пордим; - Къща музей "Негово Кралско Величество Карол I", гр.Пордим - Парк „Генерал В. Н. Лавров“, с. Горни Дъбник http://panorama-pleven.com		<p>нагръдни метални икони, походни олтари и кръстове, сантиментални находки от бойните полета край Плевен, са част от богатите им експозиции. Чрез тях оживява картината на епичните сражения. И специалистът и масовият зрител намират в оригиналните експонати всичко онова, което допълва представите им за грандиозния сблъсък между двете империи.</p>	panoramapleven@gmail.com
3.	<p>Художествена галерия Илия Бешков</p> http://www.plevengallery.com/	Плевен	<p>Художествена галерия "Илия Бешков" е един от най- презентативните художествени музеи в България, не само по съдържание на основните художествени фондове, но и със спецификата на оригиналния си архитектурен ансамбъл.</p> <p>Основана през 1958 г, по инициатива на работещите в града художници като филиал на Историческия музей, художествената галерия е преместена в специално построена за целта сграда през 1978 г., с експозиционна площ над 2500 м2.</p> <p>Днес тук се съхраняват над 6000 произведения на изкуството, обособени в различни фондове: "Живопис", "Графика", "Скулптура", "Икони", а също и специфичните "Илия Бешков", "Ангел Спасов", "Пленери".</p> <p>С изключителната си акустика Художествена</p>	<p>Мирослав Минчев Директор</p> <p>Тел.: 064/802091</p> <p>E-mail: mirov@mabv.bg</p>

			<p>галерия "Илия Бешков" е домакин на различни културни форуми: концерти - на камерни формации от чужбина, страната и музикалната гимназия в града; моноспектакли, литературни презентации, авторски рецитали, конференции и семинари.</p> <p>Художествена галерия "Илия Бешков" е галерията с най-силно присъствие в културния живот на Северна централна България, водещ в региона център за естетическо възпитание и с действащи отношения със Съюза на българските художници, Националната галерия и Министерството на културата на Република България.</p> <p>Единствена и до днес от всички галерии в страната, за принос в развитието и популяризирането на българската култура, Художествена галерия "Илия Бешков" е отличена с Диплом на Министерството на културата на Република България - 1999 г.</p>	
4.	Изложба-дарение „Светлин Русев“	Плевен	<p>Изложба-дарение „Светлин Русев“ е художествена галерия, в която са изложени около 400 работи на български и чужди художници, дарени от известния художник и колекционер Светлин Русев. Основана е през 1984 година и е разположена в бивша обществена баня, построена в началото на 20 век по проект на Никола Лазаров</p>	<p>Маша Мескин</p> <p>Директор</p> <p>Тел.: 064/ 83 83 42</p>

				<p>E-mail: hg_svetlinrusev@abv.bg</p>
5.	<p>Драматично-куклен театър "Иван Радоев"- Плевен http://www.teatur-plevenbg.com/Homepage.htm</p>	Плевен	<p>Драматично-куклен театър "Иван Радоев"- Плевен е държавен институт. Като професионален театър съществува от 1919 година. От 1998 година към Драматичния театър "Иван Радоев" е открит куклен отдел, който е продължител на плодотворните традиции на несъществуващия вече Плевенски държавен куклен театър. Сградата, която обитава плевенската трупа, е построена в края на 19 век и разполага с четири сцени: голяма, камерна, сцена "Фойе" и Арт-клуб (кафе-театър).</p> <p>В жанрово отношение театърът е широкоспектърен - поставя от класическа драма до съвременна драматургия. Репертоарът включва традиционни театрални заглавия, експериментални постановки, търсене на разнообразни сценични форми, обединяващи различни видове изкуства.</p>	<p>Илко Иларионов Директор Тел.: 064/822087 E-mail: teatur_pleven@abv.bg</p>
6.	<p>Музей на виното http://winemuseum-bg.com/</p>	Плевен	<p>Музеят на виното е плод на дългогодишен труд на български и френски архитекти, енолози, експерти от плевенската Панорама и Историческия музей в</p>	<p>Таня Николова Директор</p>

			<p>Плевен. На територията на целия Балкански полуостров няма друг такъв музей.</p> <p>В Музея на виното посетителите могат едновременно да закупят и дегустират над 7000 бутилки вина. Намира се в пещера в парк "Кайлъка" край Плевен. В музейната енотека има вина на възраст между 30 и 90 години. Част от колекцията са и 6000 бутилки съвременни вина от всички марки и райони на страната.</p> <p>В пещерата, в която е разположен музеят, могат да се видят 100 бъчви от френски дъб, древни съдове за производство на вино, ритони и фиали за пиене на божествената напитка. Всички тези неща правят музея изключително интересно и уникално място за посещение.</p>	<p>Тел.: 0887 73 15 37</p> <p>E-mail: winemuseum@mail.bg</p>
--	--	--	--	--

❖ КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

№	Обект	Населено място	Описание
Материално културно-историческо наследство			
1.	Късноантичната и ранновизантийска крепост Сторгозия край Плевен	Плевен	<p>Останките от крепостта "Сторгозия" се намират в парк "Кайлъка" край Плевен, където е имало селища от бронзовата и желязната епоха.</p> <p>Крепостта е била изградена в късната античност IV-VI в. от</p>

			<p>римляните на площ от 31 дка. Крепостните зидове са дебели 2 метра, облицовани с ломени камъни, споени с бял хоросан. В крепост "Сторгозия" са открити редица помещения с битово и административно предназначение, в източната част е разположена раннохристиянска базилика. По размери базиликата е втората по големина след царската базилика в Плиска. По форма тя е трикорабна, триабсидна с голям притвор от запад.</p> <p>Запазени и реставрирани са укрепителната система, раннохристиянска базилика и хореум. Съдейки по открития археологически материал, това култово съоръжение е било с богата вътрешна и външна украса.</p>
2.	Древноримски кастил „Димум“	гр. Белене	<p>Кастелът Димум вероятно датира от I в. от н.е., когато тракийското селище с флотска база прераства в укрепен граничен лагер.</p> <p>Крепостта е претърпявала четири големи вражески нападения и два строителни периода.</p> <p>Керамичните материали от Димум свидетелстват, че теренът му е бил обитаван от славянобългари през IX-X век. Средновековни византийски и български монети маркират наличието му и през X-XIV век, а археологическите находки от последния културен пласт показват, че то е съществувало без прекъсване до наши дни благодарение на последните му заселници – павликяните. През годините тук се заселват турци, власи и православни. Те и до днес са се запазили като религиозни общности със своя бит и</p>

			култура и живеят в мирно съжителство и разбирателство.
3.	Крепостта „Калето „	гр. Никопол	В района на крепостта "Калето" е съществувало тракийско селище. По време на римската колонизация тракийското селище е включено в границите на създадената в I в. сл. Хр. военно-административна област - провинция Мизия.
4.	Пътна станция Секуриска	гр. Никопол	На площ от около 40- 50 дка се намират останки от антично селище. При обработване на земята се откриват стени от ломени камъни, споени с хоросан, долиуми и много строителна керамика. Предполага се, че това е крайпътна станция Секуриска .
5.	Римско селище и пътна станция Ad Putea	с. Рибен	Латинското име на крепостта произлиза от думата puteus - яма, кладенец, рудник, шахта, подземие, подземен затвор. Не е ясно кое от всичките значения на думата е имано в предвид, тъй като сведенията за това антично селище са изключително оскъдни.
6.	Римски каменен мост	с.Българене	Единственият официално признат паметник на културата на територията на община Левски-Римски каменен мост или както го наричат местните хора-Гърбавия мост. За историята на моста няма много сведения-изграждането му датира от 16 век. До 1968 г. е бил част от редовна междуселищна връзка. Реставриран е през 2006 година. Любимо място е за любителите риболовци, защото се намира над старото корито на река Осъм.
7.	Древноримско селище „Улпия Ескус“	с. Гиген	Това е един от най-добре проучените антични градове у нас. Установени са границите на града, голяма част от укрепителната система, част от града, разкрити са монументални административни и култови сгради, както и главна улица и форума, градската канализация, част от монументална обществена сграда с отоплителна инсталация – хипокауст. В една

			от залите е разкрита световно известната мозайка с театрална сцена от комедията „Ахейци“ от Менандър, храмът на богинята Фортуна. Интерес за туристите представлява и музеят с лапидариум в близост до античния град.
Нематериално културно-историческо наследство			
1.	Къорава кобила	гр.Тръстеник, с. Ясен	<p>Уникален за България обичай се изпълнява днес само в Плевенския край и се нарича “Къорава кобила”. Обичаят се е извършвал, за да се прогони злото от домовете на хората и да бъдат благословени за здраве, щастие и берекет през новата година.</p> <p>За да не бъдат разпознати, участниците в церемонията са облечени в специални обредни костюми, според отредената им роля. В ритуала участват само мъже.</p> <p>Най-отпред застава така нареченият калесник. Единствено калесникът не е бил маскиран и ролята му е била да води церемонията през селото и да пита съселаните си дали искат “къоравата кобила” да влезе в къщата им. След него вървят преоблечените като баба, дядо и просяк участници.</p> <p>Просякът трябвало да е облечен с възможно най-скъсаните и парцаливи дрехи, за да събужда доброто в сърцата на хората. Бабата носи бебе, направено от подръчни материали, и в него се събирали дарените от хората пари. Тези три фигури символизирали старостта, немощта и немотията.</p> <p>След тях следва “къоравата кобила”, представляваща украсена глава от конски скелет и конска опашка, поставени на специално изработено дървено скеле, загърнато с чулове, която се е носела от няколко яки момци. “Къоравата кобила” се води от специален водач.</p> <p>До нея върви мустакат стражар със сабя, чиято роля е да подканя “къоравата кобила” да върви, щом се “измори” и спре. Следват</p>

			<p>участниците, които били маскирани като свещеник, младоженец и булка, символизиращи здравето, доброто и плодородието. Предрешеният като поп ръси с китка посетените стопани на дома с вода от медено менче и благославя съселяните за добър живот и плодородие, а те даряват с каквото имат булката и младоженеца. В ритуалната процесия най-отзад задължително върви и селският музикален оркестър, защото без музика ритуалът не е толкова вълнуващ.</p>

❖ КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ

№	Културно събитие Интернет страница	Населено място	Описание
1.	Международен фестивал „Лауреатски дни Катя Попова”	Плевен	Фестивал за класическа музика . Фестивалът е учреден през 1966 г., провежда се периодично – през година, представя ярките постижения на най-новата генерация в европейското и световно изпълнителско майсторство и завоеванията на българската певческа и инструментална школа.
2.	Международна фотоизложба „Фодар”	Плевен	Биенале за фотография с конкурсен характер.
3.	Национално Биенале на малките форми	Плевен	Престижен форум, който обединява творци от живописата, графиката и скулптурата. Биеналето има конкурсен характер, връчват се награди за млад автор, за творци от трите жанра / живопис, графика, скулптура / и голяма награда. Творбите се експонират в ХГ “Илия Бешков”
4.	Националния музикален фестивал "Златният Арлекин",	Плевен	Фестивалът се организира ежегодно от Община Плевен с идеята за популяризиране на нови български забавни песни и

	посветен на Емил Димитров		насърчаване на талантиливи изпълнители.
5.	Обща художествена изложба по повод деня на Св. Пимен Зографски	Плевен	При откриването на изложбата се връчва ежегодна награда за творчески постижения на плевенски художник, избран от Представителството на СБХ - Плевен.
6.	Дни на Европейското културно наследство	Плевен	Европейски дни на културното наследство и Световен ден на туризма /РИМ/.
7.	Нощ в Музея	Плевен	Проект, стартирал през 2006 г. Атрактивно представяне на част от богатия музейен фонд. Проявата се осъществява по специална програма с участието на музейни специалисти, артисти и музиканти. "Нощ в музея" се провежда по традиция в навечерието на 15 май – Празникът на Плевен.
8.	Международен Фолклорен Фестивал	Плевен	На този форум си дават среща представители на различни култури от цял свят. Стотици танцьори, музиканти, певци стават съпричастни на една магическа интернационална сила, която ги обединява – голямата любов към фолклора, който техните предци са сътворили през вековете.
9.	МИЗИЯ ТАНЦУВА - НАЦИОНАЛЕН ФЕСТИВАЛ www.miziatancuva.com	Плевен	Национален фестивал на клубовете за народни хора под патронажа на кмета на община Плевен. Критерии за оценяване: Автентичност и оригиналност на хората. Групов дух и емоционален заряд при представянето. Стил на изпълнение и характер на хората.
10.	Международно изложение «Пчеларство – Плевен»	Плевен	Най-големия пчеларски форум на Балканите. По традиция проявата се провежда в дните около празника на българските пчелари – 10 февруари, св. Харалампий.
11.	PARTY OPEN AIR FESTIVAL	с. Гривица	PARTY OPEN AIR FESTIVAL е първото по родът си събитие на територията на Република България, което на една сцена в рамките на 3 дни се събират групи от различни стилове. Подсигурен е безплатен къмпинг, а за удоволствие на всички посетители събитието на разположение са два басейна, ресторант, барбекюта, езеро за риболов и други. Мястото се намира в

непосредствена близост до магистралата София - Русе.

ПРИРОДА

❖ ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

№	Природна забележителност	Населено място	Описание
1.	Парк "Кайлъка"	Плевен	Парк "Кайлъка" е разположен в град Плевен, в живописния пролом на река Тученица и заема площ от 10 000 декара. Той е обграден от високи отвесни скали и е дом на богата флора и фауна. В "Кайлъка" обитават многобройни представители на флората и фауната, някои от които са редки и застрашени видове. Това важи с особена сила за определени видове растения, а също така за доста птици и бозайници, част от които са включени в Червената книга на България.
2.	Екопътека в местността "Чернелка"	между селата Горталово и Къртожабене	Природна забележителност "Чернелка" представлява живописен карстов каньон в централната част на Дунавската равнина. Каньонът е с ширина от 60 до 200 метра и височина на скалите от 10 до 35-40 метра.
3.	Реселешките кукли	с. Реселец	Реселешките кукли представляват печатляващи скални фигури, разнообразни и интересни по своите форми.
4.	Седларката	с. Ракита	Някога Седларката е била пещерен изход към реката. По-късно част от него се е срутила, но точно предната козирка се е запазила и сега представлява скален мост, който се използва от хора и животни.

			Мостът е напълно запазен и е наистина впечатляващо природно творение, създадено сякаш нарочно за да свърже двата бряга.
5.	Местността "Черешовица"	с. Рибен	В местността е заснет известният български филм "Хан Аспарух". В него са участвали много жители на селото.
6.	Лесопарк "Гергана"	гр. Кнежа	<p>Лесопарк "Гергана" е разположен на територия с обща площ от 546 декара Тпй е любима дестинация за семейни излети през почивните дни. Обособени кътове за пикник и барбекю, пейки, детски люлки и съоръжения, обширни поляни – за възрастни и деца - тук има за всекиго по нещо. Често, особено по време на празници, паркът е посещаван и от гости на града, заради възможностите, които предлага. От престоя си, винаги най-щастливи си тръгват децата. Причината е, че заедно с игрите на воля, могат да се порадват на съществуващия от 1980 година насам зоокът. Той обхваща 28 броя масивни сгради, които са обитавани от мечка, елени, пони, муфлони, глигани, вълци, щрауси, лисица, лебеди и патици, кози, голям брой морски свинчета и нутрии, и други.</p> <p>Паркът е изключително добре поддържан, чист и подреден, а вида на животните издава, че са отлично обгрижени, хранени и отглеждани.</p>
7.	Комплекс Беленски острови	гр. Белене	Мястото включва най-големия наш дунавски остров Белене, с намиращите се на него три сладководни блата, заедно със заобикалящите ги стари заливни върбови гори, както и съседните острови Милка и Китка (Люта), изцяло покрити със заливни гори. Разположени са от км 576 до км 560 на река Дунав, североизточно от град Белене, на 18 км западно от град Свищов. Преобладаващо местообитание са естествените заливни гори предимно от върба /Salix sp./ и бяла топола

			/Populus alba/, а на остров Милка - от бял бряст /Ulmus laevis/. Формирането им е пряко свързано с водния режим на реката.
8.	Защитена местност – находище на обикновен Сладник	с. Байкал	Намира се в местността „Чешмата” с площ 0,2 дка. В близост до историческа местност „Паметниците”. Това изключително рядко срещащо се растение е защитено от ЗПП, образува дебели коренища, които съдържат сладки вещества, откъдето е получил и родовото име (обикновен сладник).
9.	Божевски баир	с. Байкал	Красивият Божевски баир се намира над селото. Обрасъл е с бял бор, акация и бреза, както и с много шипкови храсти — местност „Шипковина”. Изходен пункт на няколко маршрута. От него се разкрива величествена панорамна гледка към долината на р. Дунав и селищата в Румъния. При ясно и хубаво време може да се наблюдава планинската верига на Карпатите.
10.	Местност „Липия”	с. Байкал	Намира се на около 7 км на запад по брега на р. Дунав. Представлява: липова гора, следваща причудливите форми на релефа; живописно островче на 50 м от брега; голям, красив залив (р. Дунав силно се е врязала в сушата), в който зимуват къдроглавия пеликан, а при много студени зими се установяват стотици лебеди.
11.	Местността Гарвандол	с. Садовец	Много красиво и прятно за почивка край реката място на около 7 км. от селото.
12.	Местността Студенец	с. Садовец	В местността Студенец се намира т.н. „Манастир”, който е бил римска наблюдателна кула.